

ERHVERVSJURA

STRAKS ER STRAKS

REKLAMATION En evt. reklamation i forbindelse med en handel skal ske lige så snart, man opdager, at der kan være noget galt med den købte vare.

LARS BO LANGSTED
professor, Juridisk Institut, Aalborg Universitet
erhverv@jip.dk

EN SMUK og solrig julidag i 2002 var en glad chauffør ved at læsse et læs stabilgrus af, der skulle bruges som slutlag på en mindre vej i et nyanlagt parcelhuskvarter. Underlaget, som lastbilen holdt på, var tromlet, plant og solidt, men bedst som han var ved at hejse ladet, begyndte den splinternye lastvogn at vride sig, og før chaufføren kunne nå at gøre noget, væltede lastbilen om på siden.

Det glade grin var stivnet på chaufførens ansigt, og der var heller ikke meget glæde at spore hos vognmanden, da han kort efter ankom til uheldsstedet. Lastbilen, der var blevet købt som ny bare to en halv måned tidligere, blev slæbt til reparation. 13 dage efter uheldet skrev vognmandens advokat til sælgeren af lastbilen, at vognmanden ville hæve handelen, idet uheldet var sket som følge af en mangel ved lastvognen.

Så langt så godt. Men forhandleren afviste, at der var tale om en mangel og henviste senere til, at selv om der skulle have været tale om en mangel, var der reklameret alt for sent. I slutsedlen stod der nemlig på forsiden lige over det sted, hvor sælgeren og vognmanden havde skrevet under: »Alle indbetalinger må ske rettidigt og omkostningsfrit ... De på bagsiden trykte salgs- og leveringsbetingelser er aftalt gældende som en del af denne slutseddel.«

Denne henvisning var skrevet med små typer, men på bagsiden stod – med normale typer – bl.a. under salgs- og leveringsbetingelser: »3. Mangler: Reklamation skal ske straks ved varens modtagelse for synlige mangler

HOVEDPUNKTER

■ En handel med en lastbil, der viste sig at have en defekt, endte i byretten, da sælgeren mente, at der var reklameret alt for sent.

■ Syv år efter – efter yderligere behandling i både landsret og højesteret – er sagen endelig slut.

og inden otte dage efter levering har fundet sted for usynlige mangler«.

DEN ALMINDELIGE regel vedrørende reklamation i handelskøb – dvs. køb mellem to erhvervsdrivende – siger, at køber skal påberåbe sig manglen, straks han opdager den eller burde have opdaget den. Denne regel kan godt fraviges ved aftale.

At aftaler er bindende og skal holdes, ved vi godt alle sammen. De fleste ved dog også godt, at hvis et vilkår i en aftale er meget byrdefuldt for den ene part og modsat stiller den anden part meget bedre end normalt, så er der – især hvis der er tale om aftaler mellem erhvervsdrivende og forbrugere – visse muligheder for at få tilsidesat sådan en aftale, også selv om man har skrevet under på den.

Det er imidlertid uhyre sjældent, at det i aftaler indgået mellem to erhvervsdrivende er muligt at få tilsidesat et vilkår, som er blevet nævnt på forsiden, og som der altså er skrevet under på.

Den retssag, der nu udspillede sig – og som endelig har fundet sin afslutning i Højesteret med en afgørelse, der netop er blevet offentliggjort – drejede sig da også bl.a. om dette punkt i slutseddelen. Skulle køber have reklameret senest otte dage efter leveringen af lastvognen, selv for mangler, han ikke kunne se, eller var dette punkt af en sådan særligt byrdefuld karakter, at det ikke uden videre kunne anses for aftalt mellem parterne? Skulle man tage punktet for pålydende, skulle vognmanden have reklameret senest i midten af april, og ellers ville han allerede af den grund være afskåret fra at hæve købet på grund af mangler, uanset om han havde opdaget dem eller ej.

ALLE TRE retsinstanser – byretten, landsretten og Højesteret – var enige om, at der havde været tale om en mangel ved lastvognen. Den skulle således enten have været forsynet med stærkere fjedre eller med en krængningsstabilisator for at kunne anvendes til det brug, vognmanden gjorde af bilen.

Sælgeren forsøgte at gøre gældende, at han ikke vidste, at vognmanden ville bruge bilen til entreprenørkørsel,

men det blev tilsidesat af retterne.

Herefter måtte domstolen tage stilling til, om den nævnte klausul i slutseddelen så kunne gøres gældende: Skulle vognmanden med andre ord have reklameret senest i midten af april?

Hertil sagde landsretten, hvilket Højesteret efterfølgende var enig i: »De reklimationsbestemmelser, der fremgår af ... salgs- og leveringsbetingelser, er langt mere byrdefulde for køber end købelovens regler. Da de ikke har været drøftet under salgsforhandlingerne, og da de ikke er særligt fremhævet, hverken på kontraktens forside ved henvisningen til betingelserne på bagsiden af kontrakten eller på bagsiden af kontrakten, kan de ikke finde anvendelse«. Eller med Højesterets ord: De var ikke blevet vedtaget mellem parterne.

VI HAR MED andre ord her et glimrende eksempel på, at selv i handelskøb kan et vilkår være så usædvanligt og byrdefuldt, at det klart skal være fremhævet i kontrakten og – helst – også være blevet drøftet i forbindelse med indgåelsen af aftalen.

I sagen var der således enighed mellem sælger og vognmanden om, at man ikke havde drøftet betingelserne på bagsiden af slutseddelen. Man kunne tilføje: Hvor tit bliver sådan nogle

betingelser egentlig også det?

Nu kunne man så tro, at sagen sluttede her, og at vognmanden gik glad ud af Højesteret med en check i lommen – men han blev skuffet.

Da altså det særlige vilkår ikke var blevet aftalt mellem parterne, var det de almindelige regler i købeloven, der fandt anvendelse. Som nævnt er kravet her, at køber skal reklamere »straks« efter, at han opdager eller burde have opdaget mangelen.

I sagen var uheldet sket den 11. juli 2002, og advokatens brev om ophævelse af købet på grund af mangelen var dateret den 24. juli 2002. Der var

under sagen en del

usikkerhed om, hvorvidt vognmanden telefonisk havde nævnt over for sælgeren, at der var noget galt med lastvognen, og at han derfor ville have en anden eller eventuelt helt ud af handelen, men efter bevisførelsen kunne man ikke komme det nærmere, end at vognmandens advokat tidligst havde reklameret telefonisk den 20. juli.

Det forhold i sig selv, at der sker et uheld, er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at vognmanden så havde opdaget, at der var tale om en mangel. Men her finder retten, at en ansat på det værksted, hvor lastvognen blev indleveret til reparati-

on, allerede dagen efter – altså den 12. juli – gjorde vognmanden opmærksom på, at bilen nok var væltet på grund af for svage fjedre og manglende krængningsstabilisator. Fra det tidspunkt havde vognmanden altså kendskab til manglen, og en reklamation otte dage senere er ikke »straks« i købelovens forstand.

Sælgeren blev alligevel frifundet!

NU KAN DET være at vognmanden, der jo altså ikke havde læst det særligt belastende afsnit i betingelserne i slutsedlen, vil mene, at han da slet ikke har læst købelovens § 52.

Det er sikkert helt rigtigt, men hertil er kun at sige, at en sådan lovregel er udtryk for en retsstilling, der gennemsnitligt imødekommer både sælger og køber på en afbalanceret måde, og som netop derfor virker udfyldende, når parterne ikke har aftalt andet.

At begge parter så er bundet af en retsregel, som ingen af dem antageligt kender, må man leve med – og samtidig kan man have den opfattelse, at det egentlig også er ganske fornuftigt, at en køber ikke kan "lurepasse", men loyalt skal gå til sælger, lige så snart han opdager, at der kan være noget galt med den købte vare.

Ellers forhindrer man jo også sælger i at varetage sine interesser. ■

